

**МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН**

ЗАТВЕРДЖЕНО
протокол засідання кафедри
«31» серпня 2021 року № 1

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОКПІ 1.2.2 «МІКРОЕКОНОМІКА»

Освітньо-професійна програма «**Міжнародна економіка**»

спеціальність 051 «**Економіка**» ОС «**Бакалавр**»

факультет **економіко-правовий**

Робоча програма «Мікроекономіка»

для здобувачів вищої освіти ОП «Міжнародна економіка»
Спеціальність 051 «Економіка» ОС «Бакалавр»

Розробник: Омельченко Г.П., доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин,
к.е.н., доцент

©Омельченко Г.П., 2021 рік

© МДУ, 2021 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <i>05 Соціальні та поведінкові науки</i>	Обов'язкова	
Модулів – 2	ОП <i>«Міжнародна економіка»</i> Спеціальність <i>051 Економіка</i>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання <u>реферативне дослідження</u>		Семестр	
Загальна кількість годин-90		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми здобуття вищої освіти: аудиторних – 3 самостійної роботи студента - 4	Рівень вищої освіти: <i>перший (бакалаврський)</i>	Лекції	
		16 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	10 год.
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		53 год.	71 год.
		Індивідуальні завдання: 1 год. 1 год.	
Вид контролю: екзамен			

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми здобуття вищої освіти – 36 год./54 год., (40%:60%)

для заочної форми здобуття вищої освіти - 18 год./72год., (20%:80%)

2. Мета та завдання

Мета навчальної дисципліни: формування ринковоорієнтованого економічного світогляду і знань щодо методів прийняття оптимальних господарських рішень за наявних обмежених ресурсів та альтернативних можливостей їх використання.

Завдання дисципліни: надання знань про базові положення мікроекономічної теорії; прищеплення навичок використання інструментарію мікроекономічного аналізу; підготовка до вивчення прикладних дисциплін, що базуються на мікроекономічній теорії.

Предмет – обґрунтування вибору, який роблять окремі економічні одиниці, використовуючи обмежені економічні ресурси, з метою досягнення своїх цілей.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі. Навчальна дисципліна «Мікроекономіка» обов'язкова з циклу дисциплін професійної підготовки (ОК 11, ОКП 1.2.2)

Передумови для вивчення дисципліни: дисципліна «Мікроекономіка» вивчається після вивчення дисциплін «Основи економічної теорії», «Історія економіки та економічної думки».

Компетентності та результати навчання.

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.
Загальні компетентності	<p>Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК-1).</p> <p>Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (ЗК-2).</p> <p>Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК-3).</p> <p>Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК-4).</p> <p>Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово (ЗК-5).</p> <p>Здатність спілкуватися іноземною мовою (ЗК-6).</p> <p>Здатність до адаптації та дій в новій ситуації (ЗК-9).</p> <p>Навички міжособистісної взаємодії (ЗК-12).</p>
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	<p>Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях (СК-1).</p> <p>Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами (СК-2).</p> <p>Розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки (СК-3).</p> <p>Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати (СК-4).</p> <p>Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави (СК-5).</p> <p>Розуміння закономірностей розвитку різних форм міжнародних економічних відносин, інтеграційних процесів, їх впливу на економічну діяльність суб'єктів господарювання (СК-6).</p> <p>Розуміння механізмів та інструментарію прийняття рішень у грошово-кредитній, валютній, розрахунково-платіжній та інвестиційній сферах на мікро- та макроекономічному рівнях (СК-7).</p> <p>Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудова відносин (СК-10).</p>

	Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію (СК-13). Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення (СК-14).
Результати навчання	Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки (РН-8). Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем (РН-9). Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади) (РН-10).

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен *знати*: теоретичні положення діяльності суб'єктів ринкових відносин; закономірності поведінки економічних суб'єктів у ринкових умовах; загальні закони та принципи діяльності різних видів та типів ринку; переваги та недоліки ринкової економіки, основні положення державного регулювання.

вміти: критично осмислювати передумови, інструменти та моделі державного регулювання мікроекономічних процесів, самостійно творчо мислити, приймати оптимальні економічні рішення, що забезпечують підвищення сталості підприємства, зростання прибутку, підвищення добробуту споживачів.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Предмет і метод мікроекономіки. Основи попиту і пропозиції та раціональна поведінка споживача

Тема 1. ПРЕДМЕТ І МЕТОД МІКРОЕКОНОМІКИ

Предмет мікроекономіки. Економічні агенти або суб'єкти ринку, або господарюючи суб'єкти. Проблема обмеженості ресурсів і необхідність вибору. Об'єкти мікроекономіки.

Альтернативність цілей використання обмежених ресурсів і раціональність поведінки суб'єктів ринкових відносин. Рішення задач: що виробляти, для кого, з допомогою яких ресурсів і технологій. Характеристика кривої виробничих можливостей.

Методологія мікроекономічного аналізу. Загальноекономічні та специфічні методи мікроекономіки. Оптимізаційні та рівноважні моделі. Позитивна та нормативна економічна теорія.

Тема 2. ТЕОРІЯ ГРАНИЧНОЇ КОРИСНОСТІ Й ПОВЕДІНКА СПОЖИВАЧА

Корисність як економічна категорія. Методологія теорії маржиналізму. Економічні блага та їх види. Економічні потреби. Фактори обмеження свободи споживчого вибору: ефекти натовпу, "сноба", Веблена. Гіпотеза раціональної поведінки споживача.

Кількісний (кардиналістський) підхід до аналізу корисності і попиту. Загальна корисність, функція загальної корисності. Гранична корисність та сутність принципу складної граничної корисності (перший закон Госсена, основний психо-фізичний закон Вебера-Фехнера).

Криві "дохід-споживання", "ціна-споживання". Ефект доходу та ефект заміни.

Тема 3. ОРДИНАЛІСТСЬКА ТЕОРІЯ ПОВЕДІНКИ СПОЖИВАЧА

Порядкова (ординалістська) теорія поведінки споживача. Аксиоми порядкового підходу.

Криві байдужості та їх властивості. Формування карти кривих байдужості. Поняття взаємозамінних, взаємодоповнюючих і нейтральних благ, благ з від'ємною корисністю.

Бюджетні обмеження і можливості споживання. Вплив зміни доходу споживача та цін товарів на розміщення бюджетної лінії.

Оптимум або рівновага споживача: економічна та графічна інтерпретація.

Тема 4. АНАЛІЗ ПОВЕДІНКИ СПОЖИВАЧА

Зміна доходу споживача на побудову лінії “доход-споживання”. Суперіорні та інферіорні товари. Криві Енгеля.

Вплив зміни ціни одного з товарів на зміну вибору споживача. Побудова лінії “ціна-споживання”.

Ефект доходу і заміщення за Слуцьким і Хіксом.

Взаємодія ефектів зміни та доходу. Поняття звичайних благ та благ Гіффена. Прийняття рішень в ситуаціях з ризиком. Ризик та ефективність економічних рішень.

Тема 5. ПОПИТ І ПРОПОЗИЦІЯ, ЇХ ВЗАЄМОДІЯ

Елементи ринкового механізму: попит, пропозиція і ціна. Сутність законів попиту та пропозиції. Цінові та нецінові детермінанти попиту та пропозиції.

Графічна ілюстрація зміни попиту та пропозиції, зміни обсягу попиту та обсягу пропозиції.

Збалансування попиту та пропозиції. Поняття: рівноважна ціна та рівноважний обсяг. Вплив, відхилення від рівноважної ціни та формування надлишку і дефіциту. Державне регулювання збалансування ринку. Директивні ціни.

Поняття еластичності попиту та пропозиції. Еластичність попиту за чинниками впливу: цінова еластичність попиту; перехресна еластичність попиту; еластичність попиту за доходом. Еластичність пропозиції за власною ціною блага, еластичність пропозиції за цінами факторів виробництва.

Змістовий модуль 2. Теорія виробництва. Ринок факторів виробництва та розподіл доходів

Тема 6. МІКРОЕКОНОМІЧНА МОДЕЛЬ ПІДПРИЄМСТВА

Підприємство як суб'єкт ринково-виробничої системи. Вплив зовнішнього та внутрішнього середовища на динаміку виробництва. Характеристика процесу виробництва: “вхід - вихід” або “витрати - виробництво” за Леонтьєвим В.В.

Виробнича функція як параметрична модель технологічного процесу. Прогнозування процесу виробництва з використання виробничої функції Кобба-Дугласа.

Періоди функціонування підприємств: миттєвий, короткий і тривалий.

Фактори виробництва та їх власності.

Закон спадної віддачі. Сукупний, середній та граничний продукт.

Тема 7. ВАРІАЦІЇ ФАКТОРІВ ВИРОБНИЦТВА ТА ОПТИМУМ ТОВАРОВИРОБНИКА

Ізокванта та ізокоста. Рівновага або оптимум виробництва. Гранична норма технічної заміни. Траєкторія економічного розвитку підприємства або розширення виробничої діяльності фірми.

Збільшення випуску за рахунок пропорційного нарощування обсягів ресурсів. Постійна (стала), спадна зростаюча віддача від масштабу.

Тема 8. ВИТРАТИ ВИРОБНИЦТВА

Концепція витрат в ринковій економіці. Склад та оцінка альтернативних витрат. Явні та неявні витрати, формування бухгалтерського, економічного та “нормального прибутку”.

Витрати в короткостроковому періоді. Детермінанти витрат у короткостроковому періоді. Сукупні, постійні, змінні, середні, граничні витрати. Форми кривих витрат.

Витрати в довгостроковому періоді. Вибір ресурсів, який мінімізує витрати.

Середні та граничні витрати фірми у довгостроковому періоді. Конфігурація кривої довгострокових середніх витрат.

Зв'язок між витратами у довгостроковому і короткостроковому періодах. Функція витрат та економія на масштабах.

Тема 9. РИНОК ДОСКОНАЛОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

Поняття ринкової структури. Особливості ринку досконалої конкуренції. Крива попиту на продукцію конкурентної фірми та її гранична ілюстрація. Формування ціни на ринку досконалої конкуренції.

Поведінка конкурентної фірми у короткостроковому періоді. Оцінка діяльності конкурентної фірми показниками: сукупний і середній доход, сукупні витрати, граничний доход і граничні витрати.

Графічна ілюстрація максимізації прибутку конкурентної фірми. Умови прибутковості та збитковості фірми. Зміна положення конкурентної фірми у зв'язку зі зміною ціни на ринку.

Робота фірми у режимі самооплатності, збитковість та припинення виробництва фірмою у короткостроковому періоді.

Криві пропозиції конкурентної фірми і галузі у короткостроковому періоді. Довгострокова рівновага фірми на конкурентному ринку. Максимізація прибутку конкурентної фірми у довгостроковому періоді.

Тема 10. МОНОПОЛЬНИЙ РИНОК

Причини виникнення та існування монополій в економічній системі. Різновиди монополій. Ознаки "чистої" монополії: один продавець унікального продукту, високі вхідні бар'єри на монопольний ринок, диктат ціни.

Крива попиту монополіста. Цінова еластичність попиту та її вплив на поведінку монополіста. Взаємозв'язок попиту, еластичності, загального та граничного доходу монополіста. Графічна ілюстрація максимального прибутку та збитку монополії у короткому періоді.

Умова максимізації прибутку на монопольному ринку. Обґрунтування прибутку монополіста граничним доходом, граничними витратами та рівноважною ціною.

Поняття цінової дискримінації першого, другого та третього ступенів.

Поведінка монополії у довгостроковому періоді. Оптимальна поведінка монополіста – лімітуюче ціноутворення.

Особливості поведінки природних та іскусних, відкритих та закритих монополій. Монопсонічний ринок.

Переваги та недоліки діяльності монополій.

Тема 11. ОЛІГОПОЛІЯ ТА МОНОПОЛІСТИЧНА КОНКУРЕНЦІЯ

Сутність та основні ознаки олігополії. Олігополістична взаємозалежність: цінова війна та зговір. Оптимізація обсягу виробництва в умовах дуополії. Дуополія. Модель Курно. Модель олігополістичного ціноутворення "лідерство у цінах". Олігополістична "ламана крива попиту".

Порівняння олігополії з іншими ринковими структурами. Економічні наслідки олігополії та можливості державного втручання на ринок недосконалої конкуренції.

Ринкова поведінка монополістичного конкурента. Умови функціонування ринку монополістичної конкуренції.

Диференціація продукції, визначення ціни, сукупних витрат та обсягу виробництва.

Переваги та недоліки ринку монополістичної конкуренції.

Тема 12. РИНОК ФАКТОРІВ ВИРОБНИЦТВА

Особливості ринку факторів виробництва (ресурсів). Поняття ціни ресурсів. Попит на ресурси в умовах різних типів ринка. Оптимізація структури ресурсів товаровиробником із

метою мінімізації витрат та максимізації прибутку.

Праця – головний фактор виробництва, заробітна плата – важливий вид ринкових цін. Попит на працю за умовами досконало конкурентного ринку ресурсів. Пропозиція праці на рівні народного господарства, галузі. Індивідуальна пропозиція праці. Аналіз кривих байдужості та бюджетної лінії працівника.

Капітал – ресурс тривалого використання. Рух капіталу і капітальні фонди. Попит та пропозиції капіталу. Види процентних ставок. Рівень доходності, прибуток на капітал.

Специфічні особливості землі як фактору виробництва. Формування попиту та пропозиції на землю. Ціна землі як капіталізована рента.

Тема 13. ЗАГАЛЬНА РИНКОВА РІВНОВАГА ТА ЕКОНОМІКА ДОБРОБУТУ

Часткова та загальна рівновага. Взаємозв'язок ринків як основа загальної рівноваги. Лінія виробничих можливостей. Гранична норма трансформації.

Ефективність в обміні. Ефективний обмін благ. Крива контрактів. Парето-ефективний розподіл. Конкурентна рівновага.

Ефективність у виробництві. Крива виробничих контрактів.

Ситуація «ні прибутку – ні збитків» - оптимум Парето. Конкурентна рівновага и ефективність по Парето – еквівалентні поняття. Перша і друга теореми економічної теорії добробуту.

Тема 14. ІНСТИТУЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ РИНКОВОГО ГОСПОДАРСТВА

Основні умови існування ринку: велика кількість виробників і покупців; абсолютна мобільність факторів виробництва; наявність повної інформації у всіх учасників ринку; абсолютна однорідність одноіменних товарів; учасники конкуренції не оказують впливу на рішення інших.

Вирішення ринком трьох фундаментальних проблем: що виробляти, як виробляти, для кого виробляти.

Загальні недоліки ринку: ринок не забезпечує економіку грошима; не задовольняє потреби, що не виражаються в індивідуальному платоспроможному попиті; економічний механізм породжує зовнішні ефекти; забезпечує один варіант розподілу доходів; не вирішує регіональні проблеми; не забезпечує сталу макроекономічну рівновагу; не реалізує економічні інтереси окремих країн у сфері міжнародних відносин; економіка не розвивається без інфляції; ринок не може забезпечити повне використання економічних ресурсів; ринковій економіці властива схильність до монополізації.

Механізми подолання недоліків ринку.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	ла б	ін д	с.р .	л		п	ла б	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Предмет і метод мікроекономіки. Основи попиту і пропозиції та раціональна поведінка споживача.												
Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки	7	1	1			5	13	1	2			10
Тема 2. Теорія граничної корисності й поведінка споживача	7	1	1			5						

Тема 3. Ординалістська теорія поведінки споживача	7	1	1			5	18	1	2			15
Тема 4. Аналіз поведінки споживача	7	1	1			5						
Тема 5. Попит, пропозиція, їх взаємодія	8	1	2			5						
Разом за змістовим модулем 1	36	5	6			25	31	2	4			25
Змістовий модуль 2. Теорія виробництва. Ринок факторів виробництва та розподіл доходів.												
Тема 6. Мікроекономічна модель підприємства	5	1	1			3	12	2				10
Тема 7. Варіації факторів виробництва та оптимум товаровиробника	7	2	2			3	11		1			10
Тема 8. Витрати виробництва	6	2	1			3	13	2	1			10
Тема 9. Ринок досконалої конкуренції	6	1	2			3	13	1	2			10
Тема 10. Монопольний ринок	6	1	2			3						
Тема 11. Олігополія та монополістична конкуренція	6	1	2			3						
Тема 12. Ринок факторів виробництва	6	1	2			3	9	1	2			6
Тема 13. Загальна ринкова рівновага та економка добробуту	6	1	1			4						
Тема 14. Інституціональні аспекти ринкового господарства	5	1	1			3						
Разом за змістовим модулем 2	53	11	14			28	58	6	6			46
Модуль 2												
ІНДЗ	1					1	1					1
Усього годин	90	16	20			1	53	90	8	10		71

5. Перелік тем і зміст практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Мета роботи	Кількість годин	Результат навчання (РН) за ОП
1.	Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки	студент повинен <i>знати</i> : теоретичні положення	1	РН-8, РН-9, РН-10.
2.	Тема 2. Теорія граничної корисності й поведінка споживача	діяльності суб'єктів	1	
3.	Тема 3. Ординалістська теорія поведінки споживача	ринкових відносин;	1	
4.	Тема 4. Аналіз поведінки споживача	закономірності поведінки	1	
5.	Тема 5. Попит, пропозиція, їх взаємодія	економічних суб'єктів у	2	
6.	Тема 6. Мікроекономічна модель підприємства	ринкових умовах;	1	
7.	Тема 7. Варіації факторів виробництва та оптимум товаровиробника	загальні закони та принципи	2	
8.	Тема 8. Витрати виробництва	діяльності різних видів та типів	1	
9.	Тема 9. Ринок досконалої конкуренції	ринку; переваги та недоліки	2	
10.	Тема 10. Монопольний ринок	ринкової економіки,	2	
11.	Тема 11. Олігополія та монополістична конкуренція	основні положення державного регулювання.	1	
12.	Тема 12. Ринок факторів виробництва	<i>вміти</i> : критично осмислювати передумови, інструменти та моделі	2	
13.	Тема 13. Загальна ринкова рівновага та економіка добробуту	державного регулювання мікроекономічних процесів, самостійно творчо мислити, приймати оптимальні економічні рішення, що забезпечують підвищення сталості підприємства,	1	
14.	Тема 14. Інституційні аспекти ринкового господарства			

		зростання прибутку, підвищення добробуту споживачів. Для цього проводяться теоретичні співбесіди, рішення практичних та тестових завдань, аналіз проблемних ситуацій, написання та захист реферативних робіт.		
	Разом		20	

6. Перелік тем і зміст лабораторних занять

7. Самостійна робота

№ з/п	Зміст роботи	Кількість годин
1	Підготовка до лекційних занять	6
2	Підготовка до практичних/семінарських/лабораторних занять	15
3	Підготовка до екзамену	30
4	Виконання індивідуальних завдань (реферат)	2
	Разом	53

8. Індивідуальні завдання– реферативне дослідження

Тематика досліджень

1. Становлення та розвиток мікроекономіки як галузі знань.
2. Історія мікроекономічної думки в Україні.
3. Еволюція методів мікроекономічного аналізу.
4. Маржинальна революція і мікроекономіка.
5. Рідкісність ресурсів та альтернативність вибору: мікроекономічний аналіз.
6. Позитивна і нормативна теоретична економіка: сутність, принципи, методи.
7. Ринкова система: мікроекономічний підхід.
8. Мікроекономічна теорія як теорія цін.
9. Проблеми координування економічних виборів суб'єктів господарювання.
10. Моделювання в мікроекономічній теорії.
11. Повна та обмежена раціональність споживача у поясненні реальних економічних ситуацій.
12. Концепція надлишку на ринку споживчих товарів.
13. Аналіз впливу зміни ціни блага і доходу споживача на кількість і структуру споживання благ.
14. Бюджетне обмеження: сутність, чинники, особливості впливу на вибір споживача.

15. Чому економістів так цікавить точка дотику кривої байдужості та лінії бюджету? Які варіанти цього дотику зустрічаються в економіці?
16. Співвідношення ефектів доходу і заміни для різних товарів.
17. Номо есопомісус в мікроекономіці.
18. Корисність блага в економічному та фізіологічному сенсі.
19. Формальна та неформальна раціональність споживача.
20. Частинний аналіз (partial analysis) і виведення закону попиту.
21. Поєднання вербального, алгебраїчного та графічного способів подання в аналізі попиту споживача.
22. Еластичність попиту та її практичне застосування.
23. Звичайна та скомпенсована лінії попиту: спільні риси і відмінності.
24. Індексний аналіз у діагностиці стану споживача (індекси Пааше, Ласпейреса).
25. Теоретичні концепції підприємства: неокласична, інституціональна, підприємницька тощо.
26. Динамічність зовнішнього середовища та його вплив на внутрішню динаміку виробництва.
27. Поняття: адаптивність, гнучкість та гомеостатичність виробничо-ринкової системи.
28. Доповнюваність, подільність, мобільність та інтенсивність використання факторів виробництва.
29. Поняття: однорідні та неоднорідні виробничі функції.
30. Види виробничих функцій: класична, неокласична (Кобба-Дугласа), лінійно-обмежена (Леонтєва-Вальраса), технологічні (інжинірингові) виробничі функції.
31. Еластичність масштабу та її зв'язок з еластичністю виробництва.
32. Пропорційна варіація факторів виробництва та функція витрат.
33. Оптимальна виробнича потужність фірми.
34. Мінімально ефективний розмір виробництва та структура ринку.
35. Обґрунтування управлінських рішень щодо розширення та згортання виробництва.
36. Поліполістичний спосіб поведінки суб'єктів конкурентного ринку.
37. Механізм підтримки довгострокової рівноваги підприємства, галузі, ринку.
38. Діагностика ринкової рівноваги за Маршаллом і за Вальрасом.
39. Ринкова рівновага: одинність і множинність рівноваги; миттєва коротко- і довгострокова рівновага.
40. Критерії суспільної ефективності певної ринкової структури.
41. Наслідки державного регулювання ціноутворення для конкурентного підприємства, галузі.
42. Методи діагностування ринкової влади.
43. Стимування монопольної влади: антитрестівська політика.
44. Реакція монополії на встановлення цінових обмежень, податків і субсидій.
45. Надлишок споживача, надлишок виробника і чисті втрати для суспільства за умов монополії.
46. Способи утримання ринкової влади монополістом у довгостроковому періоді (пошук ренти).
47. Олігополія з позиції теорії ігор. "Дилема ув'язнених" – приклад некооперативної гри з ненульовою сумою.
48. Формування підприємством-олігополістом політики стабілізації цін і маневрування капітальними витратами.
49. Особливості конкурентної боротьби на олігопольному ринку гетерогенного блага.
50. Моделі поведінки лідерів і аутсайдерів на олігопольних ринках гомогенних і гетерогенних благ.
51. Ігрові моделі поведінки олігополістів на ринку гетерогенного блага.
52. Наслідки нецінової конкуренції для споживачів.
53. Позитивні та негативні аспекти рекламної пропаганди товарів.
54. Порівняльна оцінка ефективності різних ринкових структур.
55. Концепція функціонування виробництва в ринково-орієнтованій економіці та її практична реалізація.
56. Концепція короткострокової та довгострокової ринкової рівноваги та її практична реалізація.
57. Основна економічна проблема і методи її вирішення на рівні підприємства.

58. Розвиток економіки підприємства: мотиви, фактори, механізм, показники, проблеми.
59. Концепція організаційно-економічної стійкості підприємства та її практична реалізація.
60. Економічне обґрунтування ринкової політики підприємства.
61. Економічне обґрунтування маркетингової політики підприємства.
62. Економічне обґрунтування цінової політики підприємства.
63. Економічне обґрунтування товарної політики підприємства.
64. Обґрунтування стратегії конкуренції підприємства на товарних ринках.
65. Аналіз ціноутворення та зайнятості ресурсів у виробництві.
66. Формування цін на ресурси і грошові доходи домогосподарств.
67. Ефективний розподіл доходів у динамічній економіці.
68. Ціни на виробничі ресурси і найменш витратне їх поєднання у виробництві продуктів.
69. Етика розподілу доходів через призму ринку ресурсів.
70. Інституціональні чинники ринку ресурсів.
71. Заробітна плата як найважливіша ціна в економіці.
72. Мікроекономічний аналіз впливу трудових спілок на рівень і структуру заробітної плати.
73. Економічні наслідки встановлення мінімального рівня заробітної плати.
74. Відмінності у рівнях заробітної плати: причини, об'єктивні чинники, оцінка реалій.
75. Глобалізація виробництва і рівень заробітної плати.
76. Ставка заробітної плати і рівень зайнятості.
77. Підвищення заробітної плати і безробіття.
78. Економічне зростання як чинник зайнятості.
79. Інвестування у капітал як відкладене споживання.
80. Мікроекономічний аналіз взаємозв'язку інвестицій і процентних ставок.
81. Інвестування як процес створення капіталу.
82. Процентна ставка та її вплив на рівень і структуру виробництва інвестиційних товарів.
83. Економічні та неекономічні джерела "чистого економічного прибутку" підприємця.
84. Прибуток як генератор ринкової економіки.
85. Визначення ціни кредиту в мікроекономіці.
86. Рента і ціни факторів виробництва як знаряддя раціонального використання обмежених ресурсів.
87. Поточна вартість активів в обґрунтуванні інвестиційних рішень.
88. Заробітна плата, процент, рента і прибуток як форми доходів від факторів виробництва.
89. Теорія ефективних податків (теорія Рамсея) і мінімізація неефективності ринкової економіки.
90. Процентна ставка як критерій виробу інвестиційних проектів.
91. Переміщення ресурсів між альтернативними напрямками їх використання як наслідок механізму ціноутворення на ринку ресурсів.
92. Поєднання вхідних факторів виробництва і максимізація прибутку підприємства.
93. Еластичність попиту на ресурс та її практичне застосування.
94. Науково-технічний прогрес та інноваційні прибутки.
95. Прибуток як винагорода за ризик підприємця.
96. Капітал підприємства та оптимізація його структури.
97. Амортизаційна політика підприємства і попит на капітал.
98. Оцінка майбутніх доходів і вибір варіанта альтернативних капіталовкладень.
99. Сільськогосподарський попит на землю: особливості, основні чинники.
100. Економічна і земельна рента: спільні риси та відмінності.
101. Ціна землі як капіталізована рента.
102. Державне регулювання у сфері аграрної політики: оцінка ситуації в Україні.
103. Інвестиційна активність в Україні: пояснення за концепцією поточної вартості.
104. Попит на працю та її розподіл: глобальна перспектива.
105. Оплата та інтенсивність праці: аналіз систем оплати праці.
106. Обмеження мобільності працівників і диференціація заробітної плати.
107. Інноваційні програми у сфері трудових відносин і підвищення продуктивності праці.

108. Реальна заробітна плата і продуктивність праці: аналіз залежності.
109. Мікроекономічний аналіз етичності принципу “кожному – відповідно до того, що він створює”.
110. Вирівнювальні відмінності в оплаті праці: негрошовий аспект.
111. Рівень освіти та індивідуальний дохід.
112. Інвестиції у людський капітал і добробут.

9. Методи навчання

Залежно від теми припускається на лекції традиційна форма (монолог), а також інтерактивна форма (бліцопитування, модерація, дискусії). У межах практичних занять передбачено: опитування, тестування, доповіді, розгляд ситуацій, розв'язання задач, складання графічних схем, реферування, конспектування, робота в Інтернет тощо.

10. Засоби діагностики результатів навчання

Поточне опитування, оцінка за виконане індивідуальне дослідницьке завдання, екзамен

Перелік питань, які виносяться на екзамен:

1. Предмет та функції мікроекономіки
2. Основні проблеми, які вивчає мікроекономіка
3. Проблеми обмеженості ресурсів та необхідність вибору
4. Методологія мікроекономічного аналізу
5. Оптимізаційні та рівноважні моделі. Граничний аналіз
6. Позитивний та нормативний аналіз
7. Основні елементи ринкового механізму: попит пропозиції і ціна
8. Закон попиту. Зміна попиту та обсягу попиту: економічний, алгебраїчний, графічний аналіз
9. Функція пропозиції, та фактори зміни пропозиції та обсягу пропозиції: економічний, алгебраїчний, графічний аналіз
10. Ринкова рівновага. Збалансування попиту та пропозиції. Цінове регулювання надлишку, дефіциту споживання та виробництва
11. Корисність як економічна категорія
12. Кількісний (кардиналістський) підхід до аналізу корисності та попиту споживача
13. Поняття сукупної та граничної корисності
14. Порядковий (ординалістський) підхід оцінки корисності та попиту споживача
15. Крива “дохід - споживання”. Суперіорні та інферіорні товари
16. Крива “ціна - споживання”
17. Ефект доходу та ефект заміни
18. Підприємство як ринково-виробнича система
19. Виробнича функція як параметрична модель технологічного процесу
20. Побудова виробничої функції Кобба-Дугласа
21. Фактори виробництва та їх властивості
22. Закон спадної продуктивності факторів виробництва
23. Характер зміни виробничої функції з одним змінним фактором
24. Основні показники діяльності фірми у миттєвому і короткостроковому періоді: сукупний, середній та граничний продукт
25. Виробнича функція з двома змінними факторами
26. Поняття ізоквант. Карта ізоквант
27. Ізокоста, функція ізокости та її графічна інтерпретація
28. Вибір оптимального виробництва. Гранична норма технічного заміщення
29. Розширення виробництва. Траєкторія розширення виробничої діяльності фірми
30. Ефект масштабу виробництва: постійна, спадна та зростаюча віддача від масштабу
31. Концепція витрат в ринковій економіці
32. Альтернативний характер витрат
33. Явні та неявні витрати. Бухгалтерський, економічний прибуток

34. “Нормальний прибуток” – його значення для оцінки виробничо-господарчої діяльності сучасного підприємства
35. Витрати виробництва у короткостроковому періоді: сукупні, постійні, змінні, середні та граничні витрати
36. Динаміка довгострокових витрат
37. Витрати виробництва та ефект масштабу
38. Взаємозв'язок витрат у короткостроковому та довгостроковому періодах
39. Результати виробництва: сукупний, середній, граничний дохід та сукупний прибуток
40. Характеристика видів ринків: товарів та послуг; факторів виробництва (ресурсного ринку); фінансового; ринку інтелектуальних продуктів
41. Поняття ринкової структури
42. Ознаки та умови ринку досконалої конкуренції
43. Особливості ціноутворення на ринку досконалої конкуренції. Зниження ціни та поведінка конкурентної фірми на ринку
44. Попит на продукцію конкурентної фірми та побудова кривої попиту
45. Показники діяльності конкурентної фірми
46. Умови максимізації прибутку. Графік беззбитковості фірми
47. Причини виникнення та існування монополій в економічній системі
48. Умови існування “чистої” монополії
49. Попит на продукцію “чистої монополії” та побудова кривої попиту
50. Пропозиція фірми-монополіста та особливості її формування
51. Природна та штучна монополія. Умови їх існування
52. Ціноутворення на монопольному ринку. Лімітуюче ціноутворення
53. Поняття цінової дискримінації: перша, друга та третя ступені
54. Умови максимізації прибутку на монопольному ринку
55. Економічні наслідки діяльності монополій: переваги та недоліки
56. Стратегічна поведінка фірми на олігополістичному ринку
57. Загальна взаємозалежність олігополістів: цінова війна та зговір
58. Особливості формування та поведінки дуополії. Модель Курно
59. Аналіз картельного ціноутворення та нецінова конкуренція в умовах олігополії
60. Ринкова поведінка монополістичного конкурента. Диференціація продукту
61. Визначення ціни та обсягу виробництва фірмою на ринку монополістичної конкуренції
62. Загальна характеристика ринків факторів виробництва
63. Споживання факторів виробництва: цілі та обмеження
64. Формування попиту на фактори виробництва
65. Індивідуальний та галузевий попит на фактори виробництва
66. Взаємозв'язок ринків продукту та факторів виробництва
67. Монопольний ринок продукту та ринок факторів виробництва
68. Співвідношення ресурсів та максимізація прибутку
69. Характеристика ринка праці
70. Праця як фактор виробництва
71. Попит на працю на ринку досконалої конкуренції
72. Пропозиція на ринку досконалої конкуренції
73. Особливості монополістичного, моносоничного та олігосоничного ринків праці
74. Визначення реального рівня заробітної плати на ринку досконалої конкуренції
75. Рівень заробітної плати на ринку недосконалої конкуренції
76. Основні форми капіталу
77. Попит, пропозиція та рівновага на ринку капіталу
78. Рух капіталу і капітальні фонди
79. Види процентних ставок
80. Формування процентної ставки як рівноважної ціни капіталу

81. Специфіка обґрунтування інвестиційних рішень у тривалому періоді
82. Ризики інвестиційних проектів
83. Специфіка формування попиту на землю та її позиції
84. Аналіз загальної рівноваги, його етапи
85. Модель загальної економічної рівноваги ринку
86. Загальна рівновага за Парето. Ефективність та справедливість
87. Рівновага виробника на конкурентному ринку факторів виробництва
88. Економічна теорія добробуту
89. Перерозподіл добробуту через систему оподаткування
90. Конфлікт між економічною ефективністю та соціальною справедливістю.

11. Критерії оцінювання

Оцінюються рівень знань, продемонстрований у відповідях з основних питань теми, правильність і активність під час виконання практичних завдань; регулярне відвідування занять; написання рефератів, огляд нової літератури; участь у конференціях, конкурсах, наукових семінарах, круглих столах; виконання модульних (контрольних) завдань тощо.

Поточний контроль – теоретичні співбесіди, рішення практичних та тестових завдань, аналіз проблемних ситуацій, написання та захист реферативних робіт.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену.

Під час контролю систематичності та активності роботи на семінарських заняттях оцінюється: розуміння та запам'ятовування програмного матеріалу; рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на семінарських заняттях; уміння самостійно опрацьовувати навчальну та наукову літературу; уміння усно чи письмово подавати певний матеріал за темою семінарського заняття; результати експрес-контролю.

Під час контролю виконання завдань для самостійного опрацювання оцінюють: самостійне опрацювання тем у цілому та окремих питань; написання рефератів, есе; підготовка конспектів навчальних чи наукових текстів з курсу.

Отримати максимальну кількість балів за кожний блок студент має можливість під час захисту кожного блоку. Якщо студент без поважної причини захищає блок самостійних робіт пізніше зазначеного терміна – максимальна кількість балів знижується (в залежності від затримки) на 1-3 бали.

Об'єктами контролю знань студентів є:

- Систематичність і активність роботи на практичних заняттях. Оцінюються рівень знань, продемонстрований у відповідях з основних питань теми, правильність і активність при виконанні практичних завдань; регулярні відвідини занять (40 балів).
- Самостійна робота студента. Написання рефератів, огляд нової літератури (10 балів).
- Іспит (50 балів).

Виконання всіх завдань поточного контролю оцінюється від 0 до 50 балів.

Підсумковий контроль (іспит) оцінюється від 0 до 50 балів і проводиться у формі виконання письмового завдання (теоретичне завдання, відповідь на тестові завдання, вирішення практичних задач). Максимально студент може отримати 50 балів.

Критерії оцінювання:

- правильна відповідь на тестове завдання – 2,5 бали, неправильна відповідь – 0 балів. Враховуючи, що кожен варіант містить 10 тестів, максимальна кількість балів – 25 ;
- правильна відповідь на теоретичне завдання – 15 балів, неправильна відповідь – 0; максимальна кількість балів з теоретичної частини становить 15 балів;
- правильно вирішена задача – 10 балів, похибки у розрахунках, проте вибраний правильний метод розрахунку – 5 балів, неправильна відповідь та рішення – 0 балів. Кожен варіант містить 1 задачу, тому максимальна кількість балів з практичної частини становить 10 балів.

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Вид роботи	Кількість годин	Обсяг кредитів	Кількість балів
Змістовий модуль 1. Предмет і метод мікроекономіки. Основи попиту і пропозиції та раціональна поведінка споживача.			
Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки			
лекційні	1		3
практичні заняття	1		
Тема 2. Теорія граничної корисності й поведінка споживача			
лекційні	1		3
практичні заняття	1		
Тема 3. Ординалістська теорія поведінки споживача			
лекційні	1		3
практичні заняття	1		
Тема 4. Аналіз поведінки споживача			
лекційні	1		3
практичні заняття	1		
Тема 5. Попит, пропозиція, їх взаємодія			
лекційні	1		3
практичні заняття	2		
Виконання ІЗ	1		8
Всього ЗМ 1	12		23
Змістовий модуль 2. Теорія виробництва. Ринок факторів виробництва та розподіл доходів.			
Тема 6. Мікроекономічна модель підприємства			
лекційні	1		3
практичні заняття	1		
Тема 7. Варіації факторів виробництва та оптимум товаровиробника			
лекційні	2		3
практичні заняття	2		
Тема 8. Витрати виробництва			
лекційні	2		3
практичні заняття	1		
Тема 9. Ринок досконалої конкуренції			
лекційні	1		3
практичні заняття	2		
Тема 10. Монопольний ринок			
лекційні	1		3
практичні заняття	2		
Тема 11. Олігополія та монополістична конкуренція			
лекційні	1		3
практичні заняття	2		
Тема 12. Ринок факторів виробництва			
лекційні	1		3
практичні заняття	2		

Тема 13. Загальна ринкова рівновага та економіка добробуту			
лекційні	1		3
практичні заняття	1		
Тема 14. Інституційні аспекти ринкового господарства			
лекційні	1		3
практичні заняття	1		
Всього ЗМ 2	25		27
Самостійна робота у т. ч. підготовка і складання екзамену	53		
	30	1	50
Підсумок	90	3	100

Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти на практичному занятті

Бали за окремий вид навчальної діяльності	Критерії оцінювання навчальних досягнень
0 балів	відсутність на занятті з поважної чи неповажної причини; відмова від відповіді на запитання за змістом теми
1 бал	фрагментарне відтворення незначної частини навчального матеріалу; відтворення менше половини навчального матеріалу; відсутність правильної відповіді на додаткові запитання або відмова від відповіді на них.
2 бали	демонстрація знань і розуміння основних положень навчального матеріалу з теми, правильна, але недостатньо обґрунтована відповідь; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак містить неточності.
3 бали	демонстрація глибоких, міцних знань; аргументоване використання набутих знань у нестандартних ситуаціях; самостійний аналіз, оцінка, узагальнення навчального матеріалу; повна та логічна відповідь на додаткові запитання за змістом теми.

Критерії оцінювання підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти

Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
45-50	Здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі завдання підсумкового контролю. Брав участь в олімпіадах, конкурсах, конференціях.
35-44	Здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість завдань підсумкового контролю.

25-34	Здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину завдань підсумкового контролю.
15-24	Здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив меншість завдань підсумкового контролю
1-14	Здобувач вищої освіти частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі завдання підсумкового контролю.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Виконання практичних завдань передбачає використання персонального комп'ютеру з доступом до мережі Інтернет та програмою MS Excel.

14. Рекомендовані джерела інформації

Обов'язкова література

1. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Підручник: у 2-х кн./С. М. Панчишина, П. І. Островерха. – Кн. 2: Мікроекономіка. – К.: Знання, 2010. – 437 с.
2. Андреюк Н. В. Мікроекономіка. Основи теорії та практикум: Навч.- метод. посіб./ Н. В. Андреюк, Л. В. Кузнецова, Н. М. Салатюк. – К.: НУХТ, 2010. – 408 с.
3. Ачкасов А. Є. Мікроекономіка. Тренінг-курс: Навч. посіб./А. Є. Ач-касов, І. А. Островський, С. Б. Тимофієва. – Харків.: ХНАМГ. 2012. – 247 с.
4. Базилевич В. Д. Макроекономіка: підручник / В. Д. Базилевич, К. С. Базилевич, Л. О. Баластрик; [за ред. В. Д. Базилевича]. – 4-те вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – 743 с.
5. Базилевич В. Д. Мікроекономіка: Практикум: Навч. посіб. / В. Д. Базилевич, К. С. Базилевич. [За ред. В. Д. Базилевича]. – 3-тє вид., стер. – К.: Знання, 2012. – 491 с.
6. Базилінська О. Я. Макроекономіка: Навчальний посібник /О. Я. Базилінська. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 442 с.

7. Базилінська О. Я. Мікроекономіка: Навч. посіб. / О. Я. Базилінська, О. В. Мініна. [За ред. Базилінської О. Я.] – 3-тє вид. випр. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 352 с.
8. Гронтковська Г. Е. Мікроекономіка: Практикум: Навч. пос./ Г. Е. Гронтковська, А. Ф. Косік. – 3-тє вид. стереотип-К.: Центр учбової літератури, 2010. – 418 с., Розділ 4–6.
9. Економічна теорія: макро- і мікроекономіка / За ред. З. Ватаманюка і С. Панчишина. – К.: Видавничий Дім «Альтернативи», 2001. – 606 с.
10. Економічна теорія. Мікроекономіка: Підручник./За ред. В. Тарасевича. – К.: Знання, 2012. – 134 с. – Розділ 1.
11. Економічна теорія: політекономія: практикум: Навч. посіб./ За ред. В. Д. Базилевича. – 2-ге вид., стер. – К.: Знання, 2013. – 494 с., глава 7–10.
12. Задоя А. О. Мікроекономіка: Курс лекцій та вправи: навч. посібник / А. О. Задоя. – 3. вид., випр. – К.: Товариство «Знання», КОО, 2003. – 211 с.: рис. – Бібліогр.: с. 211.
13. Закон України «Про оплату праці» №108/95-ВР від 24.03.1995 р.
14. Кириленко В. І. Мікроекономіка: Навч. посібник для студентів економ. спец. вузів. /В. І. Кириленко. – К.: Таксон, 2001. – 334 с.
15. Косік А. Ф. Мікроекономіка: Навч. посіб. / А. Ф. Косік, Г. Е. Гронтковська. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 438 с.
16. Краснікова Л. І. Практикум з мікроекономіки: Тести, проблеми, ситуації, вправи: Навч. посіб./ Л. І. Краснікова, І. Г. Лук'яненко. – К.: Вид. дім «Кієво-Могилянська академія», 2005. – 317 с.
17. Лісовицький В. М. Мікроекономіка: Навч. посіб. / В. М. Лісовицький. 3-тє вид., перероб. і допов. – К.: Кондор. – 2007. – 167 с.
18. Мікроекономіка. Навчальний посібник. / В. В. Бугас, Н. М. Любченко. – К.: КНУТД, 2005. – 120 с.
19. Мікроекономіка і макроекономіка: Підручник для студентів екон. спец. закл. освіти: у 2 ч. / С. Будаговська, О. Кілієвич, І. Луніна та ін.; За заг. Ред. С. Будаговської. – К.: Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2001. – 517 с.
20. Мікроекономіка : Підручник / А. П. Наливайко, Л. А. Азьмук, П. Г. Банщикова та ін.; за наук. ред. А. П. Наливайка. – К.: КНЕУ, 2011. – 446 с.
21. Наріжна Л. Д. Мікроекономіка в схемах: Навчальний посібник для самостійної роботи студентів./ Л. Д. Наріжна, Л. Н. Пономарьова. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 160 с.
22. Павленко І. М. Мікроекономіка: Навч. посіб. /І. М. Павленко. – К.: Центр учбової літератури, 2006. – 288 с.
23. Рудий М. М. Мікроекономіка: Навч. посіб. / М. М. Рудий, В. В. Жебка.–К.: Центр учбової літератури, 2008. – 360 с. Тема 6–7
24. Стасюк І. В. Мікроекономіка: Навч. пос. для студ. економ. спец. / І. В. Стасюк. – Львів, «Афіша», 2004. – 230 с.
25. Стеблій Г. Я. Мікроекономіка: Навч. посіб. /Г. Я. Стеблій. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 221 с.
26. Уфимцева О. Ю. Мікроекономіка. Курс лекцій: Підручник. / О. Ю. Уфимцева. – Дніпропетровськ.: ПДАБА, – 2012. – 174 с.

Додаткова література

1. Башнянин Г. І. Генеза ринкової економіки (політекономія, макроекономіка, мікроекономіка, економічний аналіз, економіка підприємства, менеджмент, маркетинг, фінанси банку, інвестиції, біржова діяльність): терміни, поняття, персоналії) / За ред. д.е.н., проф. Г. І. Башнянина і В. С. Іфтемінчука. К.: Магнолія плюс, 2004. – 688 с.
2. Блауг М. Економічна теорія в ретроспективі /М. Блауг. / Пер. з англ. І. Дзюб. – К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2001. – 670 с.
3. Богиня Д. П. Основи економіки праці: Навч. посіб. / Д. П. Богиня, О. А. Грішнова. – 3-тє вид., стер. – К.: Знання-Прес, 2002. – 313 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
4. Васильченко В. С. Державне регулювання зайнятості: Навч. посібник. /В. С. Васильченко. – К.: КНЕУ, 2003. – 252 с.

5. Верховода Л. Підприємництво. Нові форми господарювання // Економіка України, 2002. – №10. – 452 с.
6. Гальчинський А. С. Основи економічної теорії: Підручник. / А. С. Гальчинський, П. С. Єщенко, Ю. І. Палкін. – К.: Вища шк., 2007. – 471 с.
7. Загальна економіка: Підручник / І. Ф. Радіонова та ін., за ред. І. Ф. Радіонової. – 6-те вид. доп. і перероб. – Кам'янець – Подільський, Аксіома, 2008. – 256 с
8. Крупка М. І. Основи економічної теорії: Підручник. / М. І. Крупка, П. І. Островерх, С. К. Реверчук. – К.: Атіка, 2001. – 344 с.
9. Кушнір В. С. Мікро- та макроекономіка: Підручник. /В. С. Кушнір.– К.: Инкос, 2006. – 255 с.
10. Лобачова Є. Н. Економічна теорія : Підручник у 2-х частинах. / Є. Н. Лобачова. – Львів: ЛЄФ. – 2012. – 557 с.
11. Основи економіки праці: Навч. посіб. – К.: Прес, 2000. – 313 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
12. Поплавська Ж. В. Мікроекономіка: Теорія і практика управлінської економіки: Навч. посіб./ Ж. В Поплавська, О. Й. Криса. – 2-ге вид., перер. і доповн. – К.: Алерта, 2012. – 272 с.
13. Ринкова економіка: теоретико-практичні проблеми становлення в Україні /За редакцією професора Г. І. Башнянина/ – К.: ІСДО, 2006. – 382 с
14. Янків М. Д. Попит, пропозиція та ціна на ринку сільськогосподарської продукції: Навч. посібн. / М. Д. Янків, Є.Й. Майовець, С.К. Реверчук [за ред. С.К. Реверчука]. – Львів: Діалог, 2002. – 192 с
15. Microeconomics / Campbell R. McConnell [et. al.] - 12th Canadian ed. McGraw - Hill Ryerson. – 2010. – 424 p.

Інтернет-ресурси

1. Сервер Верховної Ради України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua
2. Нормативні акти України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.nau.kiev.ua
3. Право. Україна. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.legal.com.ua/cgi-bin/matrix.cgi/pravo.htm
4. Діловий портал ЛІГА.net. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.liga.net
5. Українське право. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrpravo.com
6. Сайт Національного банку України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bank.gov.ua
7. Статистичні дані по Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.macrostat.iatp.org.ua
8. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу з: <http://www.ukrstat.gov.ua>
9. Міжнародний центр перспективних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу з:<http://www.icps.kiev.ua>
10. Інститут економіки і прогнозування НАН України [Електронний ресурс]. – Режим доступу з: <http://www.ief.org.ua>
11. Бібліотека імені В.Вернадського. [Електронний ресурс]. - Режим доступу з: <http://www.nbu.gov.ua>
12. www.smida.gov.ua
13. www.istock.com.ua

15. Політика навчальної дисципліни

1. Академічна доброчесність здобувачів є важливою умовою для опанування результатів навчання за навчальною дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролю.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю

результатів навчання;

- Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- Надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

МДУ виступає за дотримання принципів академічної доброчесності, тому обов'язково використовується сервіс з перевірки робіт здобувачів вищої освіти на плагіат – Unicheck, а також доступний безкоштовний сервіс, який здійснює перевірку на плагіат письмових робіт – EduBirdie <https://edubirdie.com/perevirka-na-plagiat>.

Порушенням академічної доброчесності, згідно із Законом України «Про освіту» (ст. 42 п. 4) вважається:

- академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та / або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
- самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;
- обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;
- хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;
- необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

Наведений перелік не є остаточно вичерпним і не охоплює всіх діянь, що можуть містити ознаки порушення академічної доброчесності.

За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти можуть бути притягнені до наступної академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (поточний, підсумковий контроль, залік, іспит тощо);
- проведення додаткової перевірки всіх робіт авторства порушника;
- позбавлення наданих МДУ пільг з оплати навчання;
- оголошення догани із занесенням до особової справи порушника;
- відрахування з МДУ;
- інші, відповідно до вимог чинного законодавства та нормативних локальних актів МДУ.

Більш детально тут

Анкетування з академічної доброчесності:

<https://docs.google.com/forms/d/1VHzYkdFEGivtV1dsENos1SCDRHfUpGialYklgQK8j0/edit>

2. Здобувач має право на оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів згідно Положення про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти в МДУ.

3. Участь в анкетуванні. Наприкінці навчального семестру здобувачам буде запропоновано

заповнити анонімну анкету щодо якості викладання вивчених навчальних дисциплін. Заповнення анкети є важливою для вдосконалення освітнього процесу та системи внутрішнього забезпечення якості освіти МДУ та дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати вашу думку стосовно покращення змісту навчальних дисциплін.

4. Неформальна освіта. Це освіта, яка здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій. Здобувач вищої освіти, який виявив бажання щодо визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, звертається із відповідною заявою про визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, в цілому для навчальної дисципліни /змістового модулю /практичних завдань з навчальної дисципліни/ завдань з практики тощо для здобувачів вищої освіти, до деканату факультету, на якому викладається навчальна дисципліна. Процедура зарахування здійснюється згідно Порядку визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті МДУ.

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Назва навчальної дисципліни	Мікроекономіка
Освітня програма	Міжнародна економіка
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)

Кафедра, яка здійснює викладання	кафедра економіки та міжнародних економічних відносин
Викладач ПІБ, посада	Омельченко Ганна Петрівна, доцент
Електронна адреса викладача	g.omelchenko@mdu.in.ua
Консультації (дата, час, можливості он-лайн консультування)	
Посилання на сторінку навчальної дисципліни на Навчальному порталі МДУ	http://moodle.mdu.in.ua/course/view.php?id=7293
Компетентності та програмні результати навчання	<p>Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК-1).</p> <p>Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (ЗК-2).</p> <p>Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК-3).</p> <p>Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК-4).</p> <p>Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово (ЗК-5).</p> <p>Здатність спілкуватися іноземною мовою (ЗК-6).</p> <p>Здатність до адаптації та дій в новій ситуації (ЗК-9).</p> <p>Навички міжособистісної взаємодії (ЗК-12).</p> <p>Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях (СК-1).</p> <p>Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами (СК-2).</p> <p>Розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки (СК-3).</p> <p>Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати (СК-4).</p> <p>Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави (СК-5).</p> <p>Розуміння закономірностей розвитку різних форм міжнародних економічних відносин, інтеграційних процесів, їх впливу на економічну діяльність суб'єктів господарювання (СК-6).</p> <p>Розуміння механізмів та інструментарію прийняття рішень у грошово-кредитній, валютній, розрахунково-платіжній та інвестиційній сферах на мікро- та макроекономічному рівнях (СК-7).</p> <p>Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудова відносин (СК-10).</p> <p>Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію (СК-13).</p> <p>Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення (СК-14).</p>

	<p>Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки (РН-8).</p> <p>Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем (РН-9).</p> <p>Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади) (РН-10).</p>
--	---

Семестр(и) вивчення	Обсяг (години/кредити)	Кількість аудиторних годин		Кількість, види індивідуальних завдань	Форма контролю
		лекції	практ/сем/лаб		
1	90/3	16	20	1	екзамен

Завідувач кафедри

Юрій ЧЕНТУКОВ

Гарант ОП

Тетяна МАРЕНА

